

Hollt mataræði

Bertha María Ársælsdóttir
Matvæla- og næringarfræðingur
Næringarstofa / Göngudeild
sykursjúkra, LSH

Næringarástand

- Aukin hætta á þrýstingssárum þegar matarlyst er lítil og/eða fæðið er mjög einhæft
- Aukin hætta hjá mjög grannholda og hjá sykursjúkum
- Nægileg orku- og próteinneysla mikilvæg til að fyrirbyggja og græða sár
  - orkuþörf 30-35 kcal/kg/dag
  - próteinþörf 1-1.5 g/kg/dag
  - vökvæðing 1 ml/kcal/dag

SUMS 24.10.08

Næringarástand

- Vítamín- og steinefnaskortur getur aukið hættu á myndun þrýstingssára en viðbótarinntaka af C-vítamíni og zinki varnar ekki myndun þeirra
- Fjölvítamín getur hentað eldra fólki
- Lýsi og D-vítamín á alltaf við
- Viðbótaræring s.s. næringardrykkir geta bætt næringarástand

SUMS 24.10.08

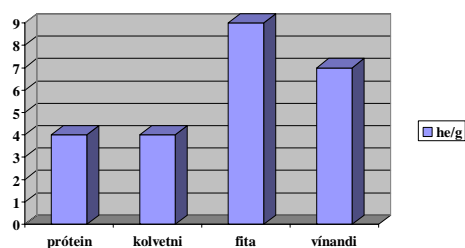
Mataræði sykursjúkra = hollt mataræði

- Regla á matmálistímum;
  - morgun-, hádegis-, miðdags-, kvöldmatur
- Hæfilegir matarskammtar;
  - prótein, kolvetni, fita
- Venjuleg og holl fæða
- Sætindi í hófi
- Forðast kolvetnaríka drykki

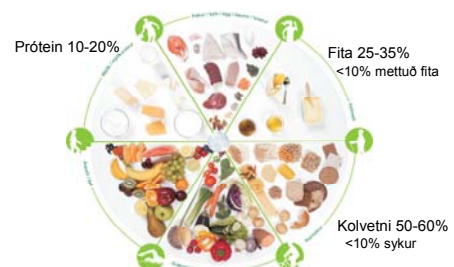
SUMS 24.10.08

Orkugildi næringarefnanna

SUMS 24.10.08

Íslenski fæðuhringurinn

SUMS 24.10.08

Regla á matmálistímum - dæmi

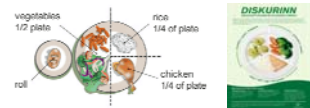
- kl. 8 – hafragrautur eða súrmjólk og gróft korn
  - kl. 10 – ávöxtur eða hrökkbrauð og kaffi
  - kl. 12 – skyr, brauð og grænmeti/ávöxtur
  - kl. 15 – ávöxtur eða brauðsneið og kaffi
  - kl. 19 – kjöt/fiskur, kartöflur, grænmeti, ávextir
- Kvöldbiti - ávöxtur

SUMS 24.10.08

Hæfilegir matarskammtar

- **Prótein:** ¼ diskur kjöt, fiskur, skyr
- **Kolvetni:** ¼ diskur sterkja (⅓ bolli hrísgrjón/pasta eða 2 litlar kartöflur eða brauðsneið)
- **Fita:** í kjöti og fiski, olía á salat
- **Grænmeti og ávextir:** ½ diskur

SUMS 24.10.08

Venjulegt hollt fæði

- Grænmeti og ávextir
- Trefjaríkur kornmatur
- Fiskur, 2-3x viku
- Magurt kjöt
- Magrar mjólkurvörur
- Vatn
- Olíur

SUMS 24.10.08

Kolvetnin

Einsykrur

- þrúgusykur
- ávaxtasykur
  - ávaxtasafi

Tvísykrur

- sykur
  - gosdrykkir
- mjólkursykur
  - mjólk

Flókin kolvetni

- sterkja
- trefjar

SUMS 24.10.08

Samantekt - aðalatriði

- Regla á máltíðum
- Fjölbreytt fæði
- Hæfilegir matarskammtar
- Hreyfing
- Forðast fljótandi kolvetni

SUMS 24.10.08

Takk fyrir áheyrnina

SUMS 24.10.08